

PALEOLITICKÉ OSÍDLENÍ OKRESU ŠUMPERK

PALAEOLITHIC SETTLEMENT OF THE ŠUMPERK DISTRICT (NORTHERN MORAVIA)

ZDENKA NERUDOVÁ
MZM – Anthropos

ABSTRACT:

Even though proofs of Palaeolithic settlement in Central and Northern Moravia are known, concrete knowledge of Palaeolithic remains in the district of Šumperk is currently scanty. In the frame of the former district there are, for the time being, sites of Dubicko, Hanušovice, Kolšov, Loštice and Úsov where significant collections of chipped artefacts have been found. However, these sites are not isolated in the wide context of the region. E.g. the importance of the Mladeč Caves situated nearby goes beyond the border of the region.

KEY WORDS: Palaeolithic, Northern Moravia, Morava River, Dubicko, Hanušovice, Kolšov, Loštice, Úsov, Zadní Újezd

Príspevek byl napsán v rámci projektu MZM v.o. 00094862.

ÚVOD

Tento příspěvek se zabývá shrnutím poznatků o paleolitickém osídlení uměle vytvořeného samosprávného územního a nikoli, jak bývá zvykem, určitého krajinného typu či geomorfologické jednotky. Podle nového územního dělení z roku 2000 je okres Šumperk společně s okresem Jeseník součástí severního okraje Olomouckého kraje (obr. 1A). Okres je charakteristický rozmanitými přírodními podmínkami ovlivněnými reliéfem oblasti. Jižní část s úrodnou oblastí Hané a Mohelnickem se z nížiny zvedá až do podhůří Jeseníků k nadmořské výšce 560 m. Komplexní popis geomorfologického členění okresu je díky tomu poměrně složitý (CZUDEK 1997). Můžeme ale zmínit, že větší část zaujímá Hornomoravský úval vyplněný kvartérními sedimenty, z nichž eolické spraše převážně würmského stáří zaujímají rozsáhlé plochy (CZUDEK 1997, 42). Z hlediska rozsahu kontinentálního ledovce je důležité, že do této oblasti již nezasáhl elsterký ani sálský ledovec (CZUDEK 1997, obr. 21; PŘICHYSTAL 2009), proto usuzujeme, že případné silicity glacienních sedimentů musely být přinášeny lidmi, neboť nelze předpokládat, že by byly sekundárně nesené tokem řeky Moravy tak hluboko do vnitrozemí (PŘICHYSTAL 2009, 47).

Heslovitě jsou popsány nálezy z celkem pěti lokalit; většinou se jedná o sbírky MZM, materiál z lokalit Kolšov a Úsov se nachází ve VM Šumperk, industrie z (NERUDA – NERUDOVÁ 2008; NERUDA – NERUDOVÁ – ČULÍKOVÁ 2009), ke zbylým existují povětšinou drobné zmínky ve starší literatuře. Dubicko doposud nebylo, přes existující relativně velké sbírky, souhrnně zpracováno. Kolšov a Úsov jsou pouze malé lokality, které zatím neposkytly větší soubor artefaktů.

Cílem příspěvku tedy není detailní analýza kamenných inventářů, ale poukázání na perspektivnost podrobného studia doposud poněkud opomíjeného regionu.

POPIS LOKALIT

Dubicko (obr. 1B). Kamenná industrie byla prozatím spojována s atypickým aurignacienem nebo s okruhem s listovitými hroty. Převažovat mají škrabadla nad rydly, v kolekci